

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

IV. Vtrùm forma absolutionis verba possit per modum deprecationis
proferi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

89. Ad secundum verò inconueniens, quod inferebatur, scilicet, quod pro illo priori intelligeretur iam debitum extinctum, respondimus ex professo *disp. 7. de virtut. penit. sect. 9. n. 160. & sequentib.* ubi variis modis illud argumentum dissoluimus. Porro ex ibi dictis aduertendum vltimò est, gratiam habitualement, licet sit primus, & principalis effectus, quem verba causant in hoc Sacramento, non tamen significari directè, & determinatè per verba, sed solum indeterminatè, vel arguitiue, sicut etiam in Sacramento matrimonij verba contrahentium causant gratiam, non tamen eam significant directè, quatenus humana verba sunt, sed solum consensum, & obligationem, & in Sacramento ordinis verba Episcopi: *Accipe potestatem offerendi sacrificium*, &c. licet causent immediate gratiam, non tamen eam significant, vt verba humana sunt, sed potestatem Sacerdotalem, licet eam significant, prout verba Sacramentalia sunt. Sic in presenti verba absolutionis causant gratiam non tamen eam directè, & determinatè significant, prout verba humana sunt, sed arguitiue, quatenus remissio peccati de facto non sit, nisi media gratia habituali, licet prout verba Sacramentalia sunt, eam directè, & determinatè significant.

90. Dixi tamen semper gratiam non significari per verba determinatè, quia indeterminatè, & quasi sub distinctione non nego significari: significatur enim remissio peccati: hæc autem, vt dixi, fieri debet vel extrinsece, vel per formam intrinsecam, ergo qui dicit, *remitto* significat se altero ex illis modis remittere scilicet vel extrinsece, vel per formam intrinsecam. Hoc tamen non sufficit, vt gratia dicatur simpliciter significari ex vi verborum, quia sicut in Eucharistia illa vox, *corpus*, significat corpus humanum, viuum, vel mortuum, & tamen corpus viuum non ponitur ex vi verborum, quia verba illud determinatè non significant; sic verbum, *remitto*, significat remissionem extrinsecam, vel intrinsecam: quando autem ponitur de facto intrinseca per gratiam habitualement, non dicitur poni omnino ex vi verborum, quia verba de se eam determinatè non exigebant ad sui veritatem, & in hoc sensu diximus, sensum formæ non esse: *Ego confero tibi gratiam remissionis peccati*, quia scilicet, verba non faciunt determinatè illum sensum, cum possent verificari absque illo.

SECTIO IV.

Utrum forma absolutionis possit per modum deprecationis proferri?

91. *Exempla communia sunt, si sacerdos dicat: Absoluat te Deus: vel, Absoluitur seruus Christi, &c. an valide absolueret? Auctor quidam coætaneus S. Thomæ contendebat, non solum posse, sed expedire magis illum modum deprecatorium, contra quem scripsit S. Thomas opusc. 2. 2. Alij verò videntur eam formam admittere saltem tanquam sufficientem, quos refert Suarez in presen. disp. 19. sect. 1. n. 24. & confirmari potest ex vñ Græcorum, qui eo modo dicuntur absolueret per solam deprecationem. Alia verò fundamenta inferri affertur.*

92. Communis Theologorum sententia docet, formam non posse valere sub modo deprecatio. Hanc docuit ex professo S. Thomas opusc. illo 2. 2. & in presen. q. 84. art. 1. & alij, quos referunt, & sequuntur Suarez ubi supra, & Vasquez in presen. quest. 84. art. 1. dub. 1. & quidem sententiam contrariam, quatenus addebat, non debere formam proferri modo enunciatiuo, sed deprecatio, S. Thom. merito appellat temerariam, & præsum-

P. Joan. de Lugo, de Penitentia.

ptuosam; tum quia audet reprehendere formam communem Ecclesiæ Romanæ, Tum quia nititur fundamento absurdissimo, scilicet, quod Deus solus absoluat, sacerdos verò non habeat potestatem clausi ad absoluendum.

Rationes pro hac certa conclusione aliquæ adduci solent. Prima, quia sacerdotes non concurrunt ad effectum huius Sacramenti, sicut sancti viri ad operandam miraculosè sanitatem, ad quam solum concurrunt imperando: At verò ad effectum Sacramenti concurrunt instrumentaliter physice, debet ergo hoc ipsum significari per formam. Sed hæc ratio patitur instantiam contra se in extrema vnctione, in qua etiam Sacerdos concurrat instrumentaliter, & tamen forma proferitur deprecatoriè; quid enim obstat, quominus verba deprecatoria acceperint virtutem à Deo infallibilem ad causandam gratiam? Adde, falsum esse id quod supponitur, sacerdotem concurrere physice ad effectum Sacramentorum, vt diximus in tractatu de Sacramentis in genere.

Secunda ratio est, quia Sacramenta nostra significant, quod faciunt: si ergo sacerdos verè absoluit, debet verbis significare se absolueret. Hoc tamen patitur eandem instantiam; nam in extrema vnctione sacerdos verè confert gratiam Sacramentalem; & tamen suis verbis solum orat Deum pro remissione peccatorum illius infirmi.

Meliùs ergo probatur conclusio ex ipsa institutione huius Sacramenti: Primò quia institutum est per modum iudicij: forma ergo debet proferri per modum sententiæ: certum est autem, sententiam non proferri à iudice verbis deprecatoriis, sed enunciativis: ergo Sacerdos non absoluit valide deprecando, sed potestatem suam ostendendo verbis enunciativis.

Secundò ex eadem institutione probatur, quia Christus non dixit, peccata, pro quorum remissione oraueritis, dimittentur, sed peccata, quæ vos remisistis, remissa erunt: aliud autem est petere alicui veniam peccati, aliud verò remittere illi peccatum, vt constat: ergo vt verificetur promissio Christi, Sacerdos nō debet orare, sed remittere, quia alioquin non ponitur id, cui promissa est ablatio peccati.

Denique confirmari potest ex vñ Ecclesiæ, in qua Sacerdos ante illa verba, *Ego te absoluo*, præmittit deprecationem, dicens *Miserere mihi, &c. Dominus noster Iesus Christus te absoluat, &c.* quibus verbis non confertur effectus Sacramenti, vt docet Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 3. dicens formam Sacramenti, huius positam esse in illis verbis, *ego te absoluo, &c. Quibus verbis* (inquit) Ecclesiæ sancta more preces quadam laudabiliter adiunguntur: ad ipsius tamen forme essentiam, nequaquam spectant. Ergo verba deprecatoria non sufficiunt ad formam huius Sacramenti, quia alioquin ante illa verba, *Ego te absoluo*, posita esset forma sufficiens in illis deprecationibus præcedentibus.

Obiicitur primò modus loquendi Partum, qui formam absolutionis vocare solent orationem, & preces sacerdotis. Dionys. de Ecclesiast. hierarch. c. 7. vt exponit Turrian. 4. contra Magdeburg. c. 12. Aug. 4. de Baptismo relatus in c. Manus, 1. q. 1. & lib. 3. de unico Baptismo cap. 15. & 16. in lib. de penit. relatus in c. Agite, de penit. dist. 1. Leo Papa epist. 91. ad Theodor. in princip. & refertur in c. Multiplex, de consecratione dist. 1. vbi ait, indulgentiam peccatorum sine sacerdotum supplicationibus non posse obtineri.

Respondetur, formam absolutionis appellari aliquando nomine orationis, & precum, primò propter preces cōsequentes, & cōcomitantes, quæ cum

R

forma

forma dicuntur, sicut totum, quod dicitur in officio diuino, appellatur *Oratio*, licet in illo legamus etiam historias & vitas Sanctorum, quæ certè non sunt precatio, sed narratio; totum tamen dicitur oratio, & preces à precibus contentis: Secundo appellatur absolutio *Oratio*, quia implicite, & virtualiter continet orationem, quæ ex Christi institutione Sacerdos nomine eiusdem Christi petit efficaciter remissionem peccati. Propter utramque etiam rationem verba consecrationis dicuntur aliquando à Sanctis Patribus preces, & supplicationes, sacerdotis, quamuis certum sit, forma Eucharistiæ non posse esse deprecatoriam.

98. Obiici adhuc potest Aug. lib. 10. *homil. ser. 13.* qui habetur etiam in homiliario Doctorum in die S. Mariæ Magdalene, ubi reprehendere videtur eos, qui dicunt, *dimitto tibi peccata*. Ergo ea forma non erat tunc in vſu, sed deprecatoria.

Respondetur tamè ex ipso contextu cōstare Aug. mentem, qui solum caput sensum hæreticorum, qui significare volebant, se propriis meritis peccata dimittere, & propria auctoritate, quā arrogatiā, ut cohiberēt Patres aliquando in cōtrariā partē vidētū inclinare, & dicere, sacerdotē nō dimittere peccata sed solum Deū, quod tamen intelligi debet, ut supra explicauimus, non retinere propria auctoritate, aut pro arbitrio suo sed solum ex delegatione, & iuxta præscriptum Dei, qui est præcipuus dimittes, quæ sensum satis declarat August. in eo loco: ut cōstare poterit legenti attentè totū contextū. Cū enim sibi obieisset: *si nō dimitunt homines peccata, falsū est, quod ait Christus, quæ solueritis in terra, soluta erūt & in Cælo*: Non respondit sacerdotem non soluere aut nō debere uti forma illā à Christo præscripta; sed solum dici quod non soluant, ut homines, sed propter virtutē Spiritus sancti qui in illis operatur. Nescis, inquit, quare hoc dictū sit quomodo dictū sit? Daturus erat Dominus hominibus spiritū sanctū, & ab ipso Spiritu sancto fidelibus suis dimitti peccata, non meritis hominū valebat intelligi dimitti peccata. Nam quid es homo, nisi ager sanandus? Vis mihi esse Medicus, necum quære Medicū? Nam, ut hoc euidenter ostenderet Dominus, à Spiritu sancto, quem donauit fidelibus suis dimitti peccata, non meritis hominū quodam loco sic ait resurgens à mortuis: Accipite Spiritum sanctum: & cuiuslibet subiecit Si cui dimiseritis peccata, dimittantur ei: hoc est, Spiritus Domini dimittit, non vos. Vbi non negat verba forme, sed sensum superbiorum hominum, qui sibi arrogabant remissionem peccatorum.

99. Secundo principaliter obiicitur, quia in extrema unctione sacerdos utitur verbis deprecatoriis ad remissionem peccatorum: cur ergo non poterit eis uti in Sacramento pœnitentiæ?

Respondetur, rationē potissimā desumi ex Christi institutione, qui Sacramentum unctionis ita instituit, ut constet ex eius promulgatione facta ab Apostolo Iacobo: Pœnitentiæ verò sacramentū aliter instituit Ioh. 20. ubi nō dixit, peccata, pro quorū remissione oraueritis, remittētur, sed quæ remiseritis, remittētur. Cui autē hoc fecerit, dicunt aliqui, rationem fuisse quod in extrema unctione effectus aliquis, scilicet, sanctitas corporis, nō semper infallibiliter sequatur, sed hoc non videtur satis facere, quia per verba forme non exprimitur salus corporis, sed remissio peccatorū. *Indulget tibi Deus quidquid peccasti*, hæc autem remissio, si non sit ob ex semper ponitur, Alij dicunt, id fieri propter statum suscipientis Sacramentum, qui cū ageritidine teneatur oppressus, & sit quasi in extrema indigentia propriis viribus destitutus, & veluti iā incipiens exire à foro Ecclesiæ, & in solius Dei ma-

nibus constitui, meritò incipit orationibus sacerdotum Deo commendari. Itē quia illud Sacramentum ordinatur ad obtinendum per modum indulgentiæ, quod in Sacramento pœnitentiæ per modū iudicii obtineri non potuit; ideo Sacerdos iam nō agit amplius, ut iudex, sed ut deprecator illis verbis, *Per suam piissimam misericordiam indulget tibi Deus*, &c. Ratio potissima est quā supra indicauimus, quod Sacramentum pœnitentiæ institutum est per modum iudicii, in quo forma debet profecti per modum sententiæ, & per consequens non deprecatoriæ.

Tertio obiicitur, Christus dedit etiam potestatem Apostolis curādi infirmos *Matth. 10. & Luc. 9.* & tamen eam potestatem exercebant verbis deprecatoriis. Ergo potestatem sanandi animæ vulnera, quam similiter acceperunt, similibus verbis, deprecatoriis exercere poterant.

Respondetur ex dictis, omisiss aliis solutionibus, in Sacramento hoc nō fuisse datā potestatem curandi animam quocumque modo, sed solum per modum iudicii: iudex autē, ut iudex nō potest liberare reum nisi per sententiā, quæ (ut diximus) non profecti per verbis deprecatoriis.

Quarto obiicitur: Christus sicut dedit potestatem soluendi à peccatis, dedit etiam potestatem absoluendi à censuris, hæc autem potestas exerceri potest per verba etiam deprecatoria, ergo, & potestas etiam absoluendi à peccatis.

Respondetur in primis: à censuris possit etiā per scripturam, & per nutū valide absolui, saltem quatenus est ex natura censure, nisi id aliquo iure positivo prohibeatur, ut notat Suarez *tom. 1. de censuris disp. 7. sect. 9. n. 13.* quod tamen in absolutione à peccatis locum non habet; quia nimirum absolutio hæc est Sacramentalis, atque ideo fieri debet eo solum ritu, qui à Christo institutus est: illa verò absolutio à censuris pendet ex hominum institutione, sicut & ipsa censura, qui potest hūc, vel illum modum absoluendi decernere. Denique negari potest id, quod supponitur, scilicet, absolutionem à censuris valide fieri per verba deprecatoria, imò oppositum videtur ex ipsa praxi colligi; Nam confessarius proximè ante absolutionem à censuris, præmittit illam orationem, *Dominus noster Iesus Christus te absoluat*, per quæ tamen verba nondū intelligitur pœnitens absolutus à censuris, donec audiat: *Ego te absoluo ab omni vinculo excommunicationis, suspensionis*, &c. Ergo verba illa deprecatoria de facto non sufficiunt ad absolutionem à censuris impertiendam.

Quinto obiici potest, quia iuxta cōmunē hominū sēsū hæc verba, *parcat tibi Deus*, æquivalent his, *Ego parco tibi*: Itē qui dicit, *Deus ignosce illi*, eo ipso ignoscit ex parte sua: ergo sacerdos petito à Deo quod ignoscat, & parcat, ipse etiam exprimit sufficienter se remittere, & consequenter adhibet validā formam: illa enim verba sufficiunt ad formam, quibus sacerdos significat sufficienter se remittere.

Respondetur illa verba, *parcat tibi Deus*, in rigore loquendo non esse formaliter condonationem loquentis, sed arguunt, quatenus arguimus, eum, qui desiderat condonationē Dei, condonare etiā ex parte sua. Ceterū propriè loquēdo, aliud est me condonare offēsā, aliud verò desiderare quod Deus ex parte sua condonet: cū enim diuersū sit ius Dei aduersus meū debitore, & offensorē à iure meo, possum ego desiderare, & petere, quod Deus remittat ius suum, & tamen simul velle retinere ius meum. Vnde sicut nec sententiā iudicis valeret sub ea verborum formula, *Absoluat te Deus*, sic multo minus sententiā sacerdotis valet, ad quam requiritur formalis

formalis absolutio, & non solum arguitiva, vel interpretativa.

Dices, in casu nostro non solum arguitivè, sed formaliter significari per illa verba condonatio, non ipsius Sacerdotis; nam Sacerdos non potest remittere aliud ius, nisi illud idem ius Dei, nec potest absolute, nisi nomine Dei: ergo velle, quod Deus condonet, & absolvat, est velle, quod non maneat illud ius, & per consequens petere à Deo, quod parcat, est velle tollere illud ius, non solum arguitivè, sed etiam formaliter.

Respondetur, licet idem sit ius Dei, quod Deus, & sacerdos Dei nomine possunt remittere, adhuc non est idem, sacerdotem velle illud remittere, aut velle, quod Deus ipse remittat. Explicari hoc potest in confessorio potente dispensare verbi gratia, ex facultate Pontificis in aliquo voto, vel absolute ab aliqua censura: adhuc hic sacerdos posset petere à Pontifice, ut ipsemet dispensaret, vel abolveret, & quidem non conferetur confessorius ille dispensare, vel abolvere, dicens, peto à Pontifice, ut dispenses tecum, vel absolvat te, aut dicens, Pontifici: Beati Pater, dispensa cum hoc homine vel absolute illum, &c. quia nimirum, licet obiectum dispensationis, aut absolutionis esset idem respectu pontificis, & inferioris confessorij; actualis tamen dispensatio, vel absolutio esset diversa, & possum ego desiderare, & petere, quod tollatur hoc ius per talem dispensationem vel absolutionem Pontificis, & nolle quod tollatur per meam. Similiter ergo posset sacerdos petere, quod Deus absolvat penitentem, absque eo quod velit ipsemet sacerdos eum abolvere.

Sexto obijci potest, quia non minus benedicit formaliter sacerdos, dicens *Benedicat te Deus*, quam si dicat, *benedico te*, imò communis formula formalis benedicendi est per modum deprecationis, ergo non minus absolvet formaliter, dicendo *absolvat te Deus*, quam dicendo, *absolvo te*.

Respondetur, negando consequentiam; nam benedicere, in sensu Ecclesiastico nihil aliud est, quam bonum precari, seu bona dicere ei quem benedicimus. Verque ergo proprie, & in rigore benedicit, tam qui petit à Deo bona huic, ut quando Isaac dicebat: *der tibi Deus de rore cæli, & de pinguedine terre*, &c. quam qui dicit *benedico te*. Nam hic etiam significat idem his verbis, scilicet, se petere, & desiderare bona ei, quem benedicit: absolute vero aut remittere non ita se habent: non enim significat desiderium solum, aut quod precemur veniam ei, quem absolvemus, sed actum potestatis nostræ, qua dicimus iure nostro, vel alterius, cuius personam gerimus: non ergo absolvit formaliter, qui petit à Deo absolutionem alienius.

Septimo obijci potest, quod supra tetigimus ex consuetudine sacerdotum Græcorum, qui verbis prelatoris absolunt.

Respondetur, eum vsum non esse vniuersalem etiam apud schismaticos, grauiore enim, & peiores addunt illa verba, *& ego habeo te absolutum*, quæ apud Græcos habent eundem sensum, quem apud nos, *Ego te absolvo*, ut latè probat Petrus Arcudius lib. 4. de Sacramentis Ecclesiæ orientalis cap. de forma Sacramenti penitentia: illi autem, qui solis precibus vtuntur, inualide absolunt, nec mitum, si in tenebris schismatis, hoc etiam errore laborant.

Restat circa hoc breue dubium; an eadem verba, non in sensu deprecationis, sed imperatiuo prolata, *absolvat te Deus*, sufficiant ad valorem formæ huius Sacramenti.

Respondet breuiter, hanc formam posse esse maiorem.

P. Ioan. de Lugo, de Penitentia.

gis dubiam, & quidem si diceretur, *absolvat te Deus*, vel, *per me*, vel *absolvat te Deus per me*, &c. videtur omnino valida, quia satis significatur effectus, pro ut ab ipso absolvente procedit: Idem credo, si diceretur absolute: *Absolvatur servus Christi*, sicut dici solet de illa forma Baptismi, *baptizetur servus Christi*, quæ attribui solet communiter Græcis (sed immerito, quia Græci non dicunt, *baptizetur*, sed *baptizatur servus Christi*, &c.) illa tamen, *baptizetur*, & illa, *absolvatur*, esset valida, quia ibi imperatur ipse effectus, & per consequens significatur sufficienter actio ministri, & licet Nauarr. de penit. d. 6. cap. in princip. n. 16. & 17. differentiam ponat, quoad hoc, inter Baptismum, & penitentiam, sed immerito, & absque sufficienti fundamento.

Illam vero, *absolvat te Deus* esset mihi magis dubia etiam in sensu imperatiuo, quia per illa verba videtur sacerdos non velle ponere immediatè effectum auctoritate sua, sed imperare Deo, ut ipse ponat, quod est valde diuersum; Explicarique potest exemplo supra posito. Si legatus Papæ verbi gratia, habeat facultatem absolendi ab excommunicatione reservata, poterit Papa aliquem excommunicatum vel per se ipsum immediatè abolvere, vel remittere ad legatum, cui pacipiat, ut eum absolvat, & quidem in hoc secundo casu Papa dicens, *absolvat te meus legatus*, vel imperans legato, *absolvat te hunc*, non conferetur abolvere, sicut nec è contra legatus dicens imperatiue, *absolvat te Papa*, non abolveret, quia non imperaret immediatè effectum, pro ut se, sed imperaret Papa absolutionem. Sic sacerdos habet quidem potestatem ad ponendum effectum immediatè ex commissione Dei antecedenter facta; non vero habet potestatem imperandi Deo, ut ipse Deus absolvat; nam licet exsequutio sententiæ, & productio gratiæ, qua te vera homo soluitur à peccatis, sequatur post absolutionem sacerdotis, non tamen sequitur sententia noua absolutionis; esset enim frustra, cum prolata iam fuerit sententia à sacerdote nomine ipsius Dei. Vnde frustra imperaret Sacerdos Deo prolationem alterius sententiæ absolutionis supra eisdem peccatis.

Aliundè tamen videtur in aliquo sensu imperatiuo subsistere illam formam, quatenus sacerdos per illam non imperet novam prolationem sententiæ sed exsequutionem ipsius, sicut si iudex reum detentum in carcere absolvat, per hæc verba, *Solvat te custos à vinculis*, valida erit sententia: similiter ergo sacerdos validè videtur abolvere, dicendo: *solvat*, vel *absolvat te Deus à vinculis peccati*, quibus teneris; hæc enim solutio vere mandatur exsequutioni à Deo per gratiam, quam producit in homine: esset autem illud imperium non proprium cum homo non possit propriè imperare Deo, sed improprium, seu intimatio voluntatis facta ex potestate iudiciaria, quam ipse homo accipit à Deo: esset ergo fortasse valida illa forma in hoc sensu: adhuc tamen videretur dubia, & ideo omnino vitanda.

SECTIO V.

Utrum absolutio sacramentalis possit dari sub conditione?

Si condicio sit de præterito, vel de præsentis, constat inter omnes, absolutionem sub conditione datam, validam esse, si condicio posita sit, sic enim Baptismus confertur etiam sub conditione, si non es baptizatus, & absolutio posset ita conferri, quando sacerdos prudenter dubitat, an formam bene protulerit, &c.

Tota difficultas est de conditione de futuro, ut si dicat, *Absolvat te si eras resitueris*, &c. In quo etiam